

2023/0397(COD)

24.1.2024

NÁVRH STANOVISKA

Výboru pro mezinárodní obchod

pro Výbor pro zahraniční věci a Rozpočtový výbor

k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje nástroj pro reformy a růst pro země západního Balkánu
(COM(2023)0692 – C9-0408/2023 – 2023/0397(COD))

Zpravodaj: Helmut Scholz

PA_Legam

STRUČNÉ ODŮVODNĚNÍ

Evropská unie vypracovala komplexní politiku na podporu postupného přistoupení zemí západního Balkánu: Albánie, Bosny a Hercegovina, Kosova, Černé Hory, Severní Makedonie a Srbska. Cílem tohoto procesu je podpořit demokratický, hospodářský a sociální pokrok v zemích, které chtějí vstoupit do EU, a tím podpořit větší spolupráci a stabilitu v Evropě.

Evropská unie je stejně jako dotčené země plně přesvědčena o evropské perspektivě zemí západního Balkánu, o našich úzkých kulturních, historických a zeměpisných vazbách a o naší spolupráci v řadě důležitých oblastí.

Západní Balkán byl v poslední době obzvláště vystaven krizím, jako jsou Covid-19, migrace značného počtu jeho mladých obyvatel a ekonomické potíže, které ještě zhoršila ruská agrese na Ukrajině. Kupní síla obyvatel západního Balkánu se pohybuje mezi třetinou a polovinou průměrné kupní síly v Evropské unii.

Zpravodaj podporuje závěry summitu EU – západní Balkán, který se konal 13. prosince 2023. Evropská unie znovu potvrdila jednoznačný závazek k budoucímu přistoupení západního Balkánu k Evropské unii a vyzvala k urychlení procesu založeného na společných hodnotách demokracie a právního státu, na důvěryhodných reformách, které partneři provádějí, a na spravedlivých podmínkách.

Na podporu tohoto závazku poskytuje EU regionu významnou pomoc a finanční podporu. Tímto způsobem může dojít k postupnému začlenění do jednotného trhu, kterému bude předcházet intenzivní spolupráce, evropská podpora a regionální integrace (jakožto přípravná opatření). Klíčovým faktorem pro budoucí úspěch tohoto společného úsilí bude také zlepšení našich obchodních vztahů.

Nástroj pro reformy a růst pro země západního Balkánu výrazně navýší finanční pomoc. Financování z tohoto nástroje podpoří programy reforem na západním Balkáně se zaměřením na socioekonomické a základní reformy, včetně právního státu a cílených investic.

Prostředky nástroje budou v letech 2024–2027 činit 6 miliard EUR a budou tvořeny dvěma typy podpory: 2 miliardy EUR ve formě nevratné podpory a 4 miliardy EUR ve formě zvýhodněných půjček poskytnutých Evropskou unií. Zpravodaj vítá tento finanční závazek, ale přimlouval by se za zvýšení nenávratné podpory a za flexibilitu v souvislosti s podmínkami půjček.

Návrh Komise obsahuje přísné podmínky, neboť podmiňuje uvolnění finančních prostředků dosažením cílů stanovených v předem schválených programech reforem. Podle názoru zpravodaje vyžaduje takový přístup velkou míru flexibility a zohlednění nedávných krizí, které země západního Balkánu stále postihují. Zpravodaj rovněž trvá na tom, že je třeba tuto ambici podmínit zlepšením sociálních a pracovních podmínek, udržitelným rozvojem a bojem proti nerovnostem, zejména mezi muži a ženami.

Všechny investice musí přispívat k širšímu cíli, kterým je pomoc regionu s přechodem na ekologické, klimaticky neutrální, odolné, digitální a inkluzivní hospodářství. Zpravodaj trvá na stanovení priorit cílů, zejména těch, které jsou spojeny s hodnotami, jež sdílíme, a které dále posílí základy procesu rozšíření. Ty zahrnují právní stát, demokracii, dodržování

lidských práv a základních svobod prostřednictvím prosazování nezávislého soudnictví, boje proti podvodům, korupci, organizované trestné činnosti, praní špinavých peněz, daňovým únikům a podvodům, prostřednictvím dodržování mezinárodního práva, svobody sdělovacích prostředků a akademické svobody, jakož i respektování prostředí příznivého pro občanskou společnost, posilování sociálního dialogu, prosazování rovnosti žen a mužů, zákazu diskriminace a prostřednictvím tolerance, s cílem zajistit a posilovat dodržování práv osob patřících k menšinám.

Tento program by měl umožnit sblížení ekonomik západního Balkánu, čímž by se jejich úroveň vyrovnala úrovni Evropské unie, ale nejen, že musíme sblížit naše ekonomiky, musíme také posílit naše kulturní, vzdělávací, akademická, výzkumná a tvůrčí partnerství. Zpravodaj je přesvědčen, že kromě posílení našich ekonomik existuje značný potenciál pro užší vztahy a větší vzájemné porozumění.

POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

Výbor pro mezinárodní obchod vyzývá Výbor pro zahraniční věci a Rozpočtový výbor jako příslušné výbory, aby vzaly na vědomí:

Pozměňovací návrh 1

Návrh nařízení

Bod odůvodnění 12 a (nový)

Znění navržené Komisí

Pozměňovací návrh

(12a) Činnosti v rámci tohoto nástroje by měly podporovat pokračující snahy o snižování příjmových nerovností s cílem podpořit sociální začleňování a udržitelný dlouhodobý růst.

Or. en

Pozměňovací návrh 2

Návrh nařízení

Bod odůvodnění 12 b (nový)

Znění navržené Komisí

Pozměňovací návrh

(12b) Činnosti v rámci nástroje by měly pokud možno podporovat malé a střední podniky, aby země západního Balkánu mohly dále posilovat svou průmyslovou

Pozměňovací návrh 3

Návrh nařízení

Bod odůvodnění 13 a (nový)

Znění navržené Komisí

Pozměňovací návrh

(13a) Provádění tohoto nařízení by se mělo řídit dodržováním pracovních práv, jako jsou minimální normy pro pracovní právo, rovnost, bezpečnost a ochrana zdraví při práci a nediskriminace, jakož i podpora sociální ochrany a sociálního dialogu, a prosazovat je s cílem dále je sladit s pravidly a normami EU.

Or. en

Pozměňovací návrh 4

Návrh nařízení

Bod odůvodnění 22

Znění navržené Komisí

Pozměňovací návrh

(22) V zájmu zajištění účinného provádění nástroje včetně usnadnění integrace příjemců ze západního Balkánu do evropských hodnotových řetězců by veškeré dodávky a materiály financované a pořízované v rámci tohoto nástroje měly pocházet z členských států, zemí, které jsou příjemci podpory, smluvních stran Dohody o Evropském hospodářském prostoru a zemí, na které se vztahuje příloha I nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947¹⁰ a příloha I nařízení (EU) 2021/1529, a zemí, pro které Komise stanovila přístup k vnější pomoci v zemích, které jsou příjemci podpory, na základě vzájemnosti, ledaže tyto dodávky a materiály nelze za přiměřených podmínek získat v kterékoli z těchto zemí.

(22) V zájmu zajištění účinného provádění nástroje včetně usnadnění integrace příjemců ze západního Balkánu do evropských hodnotových řetězců by veškeré dodávky a materiály financované a pořízované v rámci tohoto nástroje měly pocházet z členských států, zemí, které jsou příjemci podpory, smluvních stran Dohody o Evropském hospodářském prostoru a zemí, na které se vztahuje příloha I nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947¹⁰ a příloha I nařízení (EU) 2021/1529, a zemí, pro které Komise stanovila přístup k vnější pomoci v zemích, které jsou příjemci podpory, na základě vzájemnosti, ledaže tyto dodávky a materiály nelze za přiměřených podmínek získat v kterékoli z těchto zemí, ***příčemž v takovém případě by zadávání***

zakázek mělo být v souladu se stávajícími i budoucími nařízeními EU o náležitě péči v dodavatelských řetězcích.

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ze dne 9. června 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, mění a zrušuje rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 466/2014/EU a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 a nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 (Úř. věst. L 209, 14.6.2021, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj?locale=cs>).

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ze dne 9. června 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, mění a zrušuje rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 466/2014/EU a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 a nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 (Úř. věst. L 209, 14.6.2021, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj?locale=c>s).

Or. en

Pozměňovací návrh 5

Návrh nařízení

Čl. 3 – odst. 2 – písm. a

Znění navržené Komisí

a) urychlit přechod příjemců k udržitelným ekonomikám podporujícím začlenění, které budou schopny odolat konkurenčním tlakům jednotného trhu Unie, a ke stabilnímu investičnímu prostředí,

Pozměňovací návrh

a) urychlit přechod příjemců k udržitelným, **spravedlivým** ekonomikám podporujícím začlenění, které budou schopny odolat konkurenčním tlakům jednotného trhu Unie, a ke stabilnímu investičnímu prostředí,

Or. en

Pozměňovací návrh 6

Návrh nařízení

Čl. 3 – odst. 2 – písm. g

Znění navržené Komisí

g) podněcovat inovace, zejména v malých a středních podnicích, a podpořit ekologickou a digitální transformaci,

Pozměňovací návrh

g) podněcovat inovace, zejména v malých a středních podnicích, a podpořit ekologickou a digitální transformaci **prostřednictvím technické pomoci a**

Pozměňovací návrh 7

Návrh nařízení

Čl. 3 – odst. 2 – písm. i

Znění navržené Komisí

i) dále posilovat základní zásady procesu rozšíření, včetně právního státu, demokracie, dodržování lidských práv a základních svobod, a to prosazováním nezávislého soudnictví, posílené bezpečnosti a boje proti podvodům, korupci, organizované trestné činnosti, praní špinavých peněz a financování terorismu, daňovým únikům a daňovým podvodům, dodržovat mezinárodní právo, posilovat svobodu sdělovacích prostředků a akademickou svobodu a vytvářet prostředí příznivé pro občanskou společnost, podporovat sociální dialog, prosazovat rovnost žen a mužů, zákaz diskriminace a toleranci, zajišťovat a posilovat dodržování práv osob patřících k menšinám,

Pozměňovací návrh

i) dále posilovat základní zásady procesu rozšíření, včetně právního státu, demokracie, dodržování lidských práv a základních svobod, a to prosazováním nezávislého soudnictví, posílené bezpečnosti a boje proti podvodům, korupci, organizované trestné činnosti, praní špinavých peněz a financování terorismu, daňovým únikům a daňovým podvodům, dodržovat mezinárodní právo, posilovat svobodu sdělovacích prostředků a akademickou svobodu a vytvářet prostředí příznivé pro občanskou společnost, podporovat sociální dialog **a ochranu pracovních práv, snižovat příjmové nerovnosti a předcházet sociálnímu dumpingu**, prosazovat rovnost žen a mužů, zákaz diskriminace a toleranci, zajišťovat a posilovat dodržování práv osob patřících k menšinám,

Or. en

Pozměňovací návrh 8

Návrh nařízení

Čl. 4 – odst. 4

Znění navržené Komisí

4. Činnosti v rámci tohoto nástroje zohledňují zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, biologickou rozmanitost a ochranu životního prostředí, lidská práva, demokracii, genderovou rovnost a případně snižování rizika katastrof, podporují pokrok v dosahování cílů udržitelného

Pozměňovací návrh

4. Činnosti v rámci tohoto nástroje zohledňují zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, biologickou rozmanitost a ochranu životního prostředí, lidská **a pracovní** práva, demokracii, genderovou rovnost a případně snižování rizika katastrof, podporují pokrok v dosahování cílů

rozvoje a prosazují integrované akce, které mohou vytvářet vedlejší přínosy a plnit více cílů soudržným způsobem. Předcházejí vzniku uvízlých aktiv a řídí se zásadami „nepůsobit škodu“ a „nikoho neopomíjet“, jakož i strategií začleňování udržitelnosti, která je základem Zelené dohody pro Evropu.

udržitelného rozvoje a prosazují integrované akce, které mohou vytvářet vedlejší přínosy a plnit více cílů soudržným způsobem. Předcházejí vzniku uvízlých aktiv a řídí se zásadami „nepůsobit škodu“ a „nikoho neopomíjet“, jakož i strategií začleňování udržitelnosti, která je základem Zelené dohody pro Evropu.

Or. en

Pozměňovací návrh 9

Návrh nařízení Čl. 5 – odst. 2

Znění navržené Komisí

2. Komise sleduje plnění podmínek stanovených v odstavci 1 před uvolněním finančních prostředků příjemcům v rámci nástroje a po celou dobu poskytování podpory v rámci nástroje, přičemž řádně zohlední nejnovější balíček rozšíření. Komise může přijmout rozhodnutí, v němž dospěje k závěru, že některé z těchto podmínek splněny nejsou, a zejména pozdržet uvolnění finančních prostředků uvedených v článku 21 bez ohledu na splnění platebních podmínek uvedených v čl. 16 odst. 3.

Pozměňovací návrh

2. Komise sleduje plnění podmínek stanovených v odstavci 1 před uvolněním finančních prostředků příjemcům v rámci nástroje a po celou dobu poskytování podpory v rámci nástroje, přičemž řádně zohlední nejnovější balíček rozšíření. Komise může přijmout rozhodnutí, v němž dospěje k závěru, že některé z těchto podmínek splněny nejsou, a zejména pozdržet uvolnění finančních prostředků uvedených v článku 21 bez ohledu na splnění platebních podmínek uvedených v čl. 16 odst. 3. ***Příjemci mají možnost odstranit nedostatky, aby splnili předběžné podmínky, díky čemuž po kladném rozhodnutí Komise získají přístup k finančním prostředkům.***

Or. en

Pozměňovací návrh 10

Návrh nařízení Čl. 8 – odst. 3

Znění navržené Komisí

3. Veškeré dodávky a materiály financované a pořízené v rámci tohoto nástroje musí pocházet z některé ze zemí

Pozměňovací návrh

3. Veškeré dodávky a materiály financované a pořízené v rámci tohoto nástroje musí pocházet z některé ze zemí

uvedených v odst. 1 písm. a) a b), ledaže tyto dodávky a materiály nelze získat za přiměřených podmínek v žádné z těchto zemí. Kromě toho se použijí pravidla týkající se omezení uvedená v odstavci 6.

uvedených v odst. 1 písm. a) a b), ledaže tyto dodávky a materiály nelze získat za přiměřených podmínek v žádné z těchto zemí. ***V takovém případě by zadávání zakázek mělo být v souladu se současnými i budoucími předpisy EU o náležité péči v dodavatelských řetězcích.*** Kromě toho se použijí pravidla týkající se omezení uvedená v odstavci 6.

Or. en